

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Mesečna na Zdrulene države (Ivan Chicago) in Kanada \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za Chicago in Clevelo \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za inonemstvo \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Clevelo \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročanih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima slik s listom:

PROSVETA

2857-58 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju na primer (April 30, 1943), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Prvi maj v četrtem letu vojne

Letošnji Prvi maj, dan demonstriranja mednarodne delavske solidarnosti, je že četrty zaporedoma oblit s krvjo.

Svetovno klanje, ki so ga izvalili brutalni diktatorji, sovražniki demokracije, je še vedno v teku in še ni videti konca.

Že četrty zaporedoma morajo delavci svobodnih dežel, ki verujejo v ekonomsko in socialno demokracijo in ki na Prvega maja navadno demonstrirajo za to svojo vero, zamenjati te demonstracije z delom za proizvodnjo obrambnih sredstev, zavedajoč se, da je obramba demokracije—prva in glavna dolžnost vsega svobodnega človeštva.

Pray za prav se zavedajo, da je nepretrgana produkcija bojnih sredstev za čim boljše pobjanje nacifašistične brutalnosti sama na sebi najboljše demonstriranje delavske solidarnosti.

Če bo torej Prvi maj tudi letos minil brez običajnih demonstracij v deželah, v katerih so te demonstracije še vedno svobodne—na primer v Ameriki—če bo ta dan minil brez delavske prazničnosti, se bo to zgodilo, ker tako hočejo delavci sami.

Prvi maj ni bil nikdar praznik v smislu državnih ali cerkvenih praznikov, ob katerih je ljudem praznovanje in izvrševanje nekih tradicij zapovedano; to ni bil Prvi maj nikdar, niti ne bo, kjer koli je bilo in bo delavstvo svobodno.

(Izjema je v Rusiji, kjer je diktatura naredila iz Prvega maja ZAPOVEDAN državni praznik in ga tako degradirala na vse ostale državne in cerkvene praznike; degradacija je tudi v tem, ker so ta dan prisiljeni praznovati tudi oni, ki ne verujejo v socialno pravičnost, katero simbolizira ta dan.)

Prvi maj je bil vedno dan prostovoljnih demonstracij svobodnih delavcev, ki so čerovali v cilj, za katerega so demonstrirali. Prvi maj ni bil nikdar dan počitka; delavci, ki so tega dne pustili delo, so ostali doma zato, da so se lahko na prostem ali v dvoranah sešli in si obnovili zavezo solidarnosti, ne pa da bodo počivali.

Prvi maj so si postavili za svoj dan zavedni delavci sami po svojih delegatih, ki so jih sami izvolili. Oblast jim ga ni dala in oblast ga je mnogokrat in marsikje zatirala—zato pa so bili zavedni delavci toliko bolj ponosni nanj, saj je bil Prvi maj izključno njihov dan.

Prvi maj ni bil nikdar dan pozivanja na krvavo revolucijo ali na krvave izgrede. Če so se tega dne v preteklosti pripetili primeri nasilja, se je to navadno zgodilo na provokacijo vladajoče reakcije, katere je leto za letom črnila Prvi maj za dan "ubijalske zarote" in njene provokacije so imele biti "dokaz" za to.

Baš nasprotno: zastopniki delavske internacionale so prvotno postavili Prvi maj kot dan demonstracij za splošno, enako in tajno volilno pravico po vseh deželah, kjer takrat še ni bilo te pravice. To je bil najlepši dokaz, da je bil ta dan postavljen zato, da delavstvo vseh dežel solidarno zahteva politično demokracijo kot ključ za pridobitev ekonomske in socialne demokracije.

Delavska (socialistična) internacionala je povsod—izjema so bile tu pa tam manjšine v njeni sredi—priznavala demokracijske metode za svoje bojne sredstvo in te metode je obdržala kljub največjemu razkolu v zgodovini mednarodnega delavskega gibanja po boljševiški revoluciji v Rusiji, ko so se manjšine v večini dežel odcepile od tega, prej enotnega gibanja in prešle v novo, komunistično internacionalo, katere je zavrnila demokracijo in si postavila brutalno silo za bojno sredstvo.

Ta razkol ni uničil demokracijskega delavskega gibanja, dasi ga je ponekod začasno oslabil—na primer v Ameriki—in tako je Prvi maj še vedno simbol demokracije za večino delavcev vsega sveta.

Ideja demokracije zahteva izobrazbo in kooperacijo. Brez tega dvojega sta prava demokracija in dostojanstvo (digniteta) posameznika nemogoča, brez česar ne more biti upanja na ekonomski in socialni napredek onega sloja človeštva, ki proizvaja bogastvo sveta, to je delavskega sloja. Kjer je delavec oropan demokracije in osebne svobode—je suženj države, kar znači, da je porinjen nazaj v stari vek.

Vsak delavec, ki se zaveda teh resnic, bo v vseh deželah, v katerih je relativno še svobodno—nosil glavo pokonci in z veseljem bo žrtvoval tudi letošnji Prvi maj delu za nadaljevanje produkcije bojnih sredstev, ki so nujno potrebna za poraz nacifašističnih diktatur in za zmago demokracije po vsem svetu.

Delavec, ki se zaveda teh resnic, bo na delu vse dni tega leta in koliko nadaljnjih dni bo še treba za proizvodnjo nujnih bojnih potrebščin zato—

da bo Amerika z Združenimi narodi vred čim prej premagala in strla v prah nacifašističnega in japonističnega monstuma;

da namesto brutalnega Hitlerjevega "novega reda" čim prej nastopi v Evropi in po ostalih kontinentih red ekonomske in socialne demokracije, to je doba malega človeka;

da bo Prvi maj čim prej prenehal biti dan mednarodnih demonstracij zaradi pomanjkanja vseh svobod, namesto tega pa bo dan trumfa, zmagovalstva delavskega sloja vseh dežel in vseh narodov!

Glasovi iz naselbin

Vesti iz metropole

Cleveland. — Že večkrat sem omenil, da gre veliko naših fantov k vojakom. Moram še poudariti, da še vedno odhajajo dan na dan. Med njimi tudi taki, ki so bili do sedaj iz enega ali drugega vzroka oproščeni. In odhajajo tudi oni, ki so poročeni in imajo otroke.

So pa tudi slučajni, da pridejo nekateri bolj starejši domov od vojakov a častno odpustnico. In sicer so pri nas prišli sledeči: Mihael Jakin, prejšnji dolgoletni natakav v Slovenskem delavskem domu na Waterloo rd. Odpuščen je bil pod pogojem, da gre delat za obrambo. On je bil tudi v zadnji vojni v avstrijski armadi. Dalje je prišel domov Ivan Babnik, tudi dolgoletni prejšnji natakav v Slovenskem domu na St. Clairju. Tudi on je služil v zadnji vojni v avstrijski armadi. Dalje sta prišla Louis Dular in Martin Antončič. Vsi ti so stari od 38 do 44 let. In vsi aktivni v našem društvenem in kulturnem življenju!

Kot izgleda je vsa Amerika zelo zaposlena z vojno produkcijo. Posebno naš Cleveland je čez glavo zaposlen s to produkcijo. Vse povsod vabijo in iščejo različnih delavcev in delav, z izkušnjo in brez nje. V vseh listih je polno takih oglasov. In kako neki bi jih tudi ne potrebovali, kajti treba je obleči, obuti in opremiti vsakega vojaka za vojno. Pravijo, da je treba na vsakega vojaka osem delavcev, ki delajo zanj noč in dan. Torej za enega vojaka osem delavcev ali delavki! Koliko ljudi mora torej delati za milijonsko armado, da je pripravljena za spopad z držnim sovražnikom. In koliko je treba še za druge, naše zaveznike, ki sami nimajo in jim mora naša Amerika pomagati in pošiljati. Ja, dragi moji, smo v strašni vojni in največja produkcija pade na našo Ameriko.

Pred velikonočnimi prazniki je bilo pri nas še precej lepo, suho pomladansko vreme. A na velikonočno nedeljo je pa pričelo še pred poldnem deževati. Pa tudi bolj mrzlo je postalo. No, pa pojdemo malo iz metropole.

Pred dnevi sem čital v Prosveti dva prav zanimiva dopisa od mojega dobrega prijatelja in očjega rojaka Mihaela Čoka iz Cantona, O. Njegova dopisa sta se tikala pomožne, še bolj pa politične akcije za stari kraj. Rečem, da sta imela oba dopisa resni pomen. Le človek, ki dobro razume in pozna situacijo, more kaj takega napisati. Prav rad bi citiral važnejše točke iz njegovih dopisov, toda bi bilo preobširno.

Mihaelu Čoku vse priznanje za tako zanimivo in pojmljivo pisanje z željo, da se še večkrat oglasi v naši Prosveti. Z njim sva doma iz ene in iste vasi, oziroma občine.

Kaj pa naš Edward Tomšič tam iz walsenburških hribov v Coloradu? Sprvega so rekli, da ga je tako pobilo, da bo težko o-

kreval. No, kot pa sedaj čitamo od njega samega, je že precej okrevljal. Da bi le popolnoma ozdravel in se počutil kot se je prej! Ej, kraška korenina in še kopriva povrh ne pozebe kmalu! Ali ne, Edward? In ker navdušeno pišeš za našo SNPJ, je naša želja, da še pišeš.

Veš kako sva se pozdravila na zadnji konvenciji v Pittsburghu? Ne vem pa, če še kaj pišeš "železno". Podpisani "večni popotnik" jo še zmeraj čuka bolj pomalem. Ampak slabo kaže, ker mi odpoveduje — se menda staramo, Edward! Torej le dobro se do kraja pozdravi.

Kaj pa tisti kip v Ludlowu, ki je bil postavljen po rudarski uniji nesrečnim padlim žrtvam? Ali je še dobro ohranjen? Res krvav in žalosten spomin na krivolonočni kapitalizem. In kaj pa sedaj v stari domovini, v Rusiji in drugod ...

Anton Jankovič, zastopnik.

O tem in onem

Clairton, Pa. — Dnevi se daljšajo in večeri krajšajo, kajti nastopila je ljuba pomlad. In s pomladjo se nam je zopet odprlo delo po vrtovih.

Pred mano je Prosveta, katero redno čitam in premišlujem, kako pridno dopisniki opisujejo svoje spomine iz mladih let. Tudi jaz bi jih lahko napisala, toda ne samo za dopis, marveč za precej obširno knjigo. Ali moji spomini so žalostni, dasi resnični. Prav nobenega veselja nimam od njih. Komaj se ena rana malo zaceli, že pride kaj drugega, kar ti greni življenje.

Po mesecu aprilu pride maj, ki je za mnoge najlepši mesec v letu. Tako se ga tudi jaz spominjam vsako leto, toda ne z veseljem, marveč z žalostjo. Dne 8. maja bo 18 let, odkar mi je smrt utrjala moža in očeta. Ostalo mi je pet nepreskrbljenih otrok, ki pa so sedaj že vsi odrasli; najmlajši pohaja zadnje leto v šolo. Tako jih bo vseh pet gradihalo iz clairtonske srednje šole. In kaj sedaj?

Ko zapusti šolske klopi, ga pa pokliče Stric Sam. Materi ostane le skrb in žalost. Vse si storila in prestala za svojega otroka. Mnogo mater danes premišljuje, kako skrbno smo vzgojile sinove, toda — za kaj? Same si ne vemo odgovora. Naši sinovi so zdaj oddaljeni in ne vemo, kje se nahajajo. Vemo le po naslovu njih pisem, toda kraji so nam neznani. Moj sin Frank se nahaja v Victoriju, Kansas, kjer se vežba za vojaškega policaja.

Kakšna žalost je za mater, ve le ona, ki so ji odtrgali sina in ga poslali v njej neznani kraj. Tako sta v službi Strica Sama tudi oba sinova mojega brata. Eden je začasnó v Oklahomi, drugi v Californiji. Precej daleč od doma. Z veseljem smo pričakovali, da so dorasli, sedaj pa nas morajo zapustiti na tako žalosten način. Da bi se le srečno vrnili. To je goreča želja vsake skrbne matere.

Sedaj pa malo o dopisih. Ne vem kako Frank Barbič piše dopise na poulični, kajti jaz ga še na mizi težko, dasi se nič ne trese. Veliko raje berem kot pišem. Dopisi brez kritike so mi všeč, pa naj jih piše ženska ali moški. Zelo se mi dopadejo tudi spisi Dolenjke iz Londona. Vidi se, da ona ljubi svoj narod in jezik. Njeno pisanje me spominja na lepe naše dolenske kraje naše mile nekdanje domovine.

Slišala sem od hčere mojega brata, da so bili njeni starši, kakor tudi sestra in sploh vsa družina pregnani iz Leskovca. Sedaj se nahajajo nekje na Nemškem. Strašna usoda jih preganja po nedolžnem. Da bi še prišlo enkrat do tega, da bi tak človeki mrčes poteptali za vedno, da bi ne bilo prelite toliko človeške krvi in uničenih toliko lepih domov.

Par vrstic sosedu in prijatelju v spomin. Dne 21. januarja t. l. je preminila Terezija Rumovšek, njeno zadnje ime Schemnitzer. O njeni smrti je bilo poročano v Domačih vesteh. Njeno dekleško ime je bilo Simončič, po domače Tončkova Rezka iz Leskovca. Bila je sestrična mojega pokojnega moža. Lahka ji zemlja nove domovine!

H koncu tega dopisa pozdravim moje bratrance, žene, Vinca Resnika in njih družine. Pa se še iz Westmorelanda kaj oglasite, da bomo vedeli, kako se imate, ali pa pridite povedat, če imate kaj več gasolina. Tako se izvedo novice skozi dopise, ali če prijatelj obišče prijatelja. Ker pa živimo v resnih časih, zato je še najlepše doma, ker mislim, da je povsod bolj malo odmerkov. Zato se pa poprimimo vrtov, da bomo pridelali vsaj solate in fižola.

Pri našem društvu 719 SNPJ ni nobene spremembe. Novih članov ni, kar nas je starih, se pa tudi bolj kisto držimo. Tako je tudi našega člana Antona Princa st. bolezen položila v posteljo. Želimo mu skorajšnjega okrevanja.—Frances Drnach.

Prireditve Slovenske šole SND

Cleveland. — Bratje in sestre slovenskega rodu! Nahajamo se v izredno kritični dobi, ko se na mnogih pozoriščih bje srdit boj za zmago demokracije nad krutim nacizmom in fašizmom, ki sta nam umorila že tisoče in tisoče naših dragih staršev, bratov, sester in drugih sorodnikov v starem kraju. Mnogo nedolžnih žrtv so nacisti odtrgali v sužnost in ne vemo, če se bodo še kdaj vrnili. Požgali so nam vasi in domove, ljudi razkropili na vse vetrove in domove izropali, vzeli vse, kar se je dalo odnesti.

Zaprli so nam na naši rodni zemlji vse slovenske šole in jih nadomestili z nacističnimi in fašističnimi, v katerih nam sedaj zastrupljajo naš mladi novi rod. Ameriški Slovenci smo še tako srečni, da lahko nemoteno vodimo slovensko šolo, v našem slučaju Slovensko mladinsko šolo SND, v kateri se še vedno poučuje nemoteno slovenski jezik. Naša slovenska šola je svobodna, za kar moramo biti hvaležni gos. stoljubnosti ameriške vlade, ki temelji na podlagi širokogrudne demokracije, kakršne ne uživajo bratje in sestre onkraj morja.

V razrede Slovenske šole SND prihaja še prilično zadovoljivo

Ubili nemški vojak na razbitem tanku.

število učencev, ampak z ozirom na veliko število v Clevelandu bivajočih Slovencev, je število učencev mnogo prenizko. Zlastno je, ker smo tako mladni napram svojemu slovenskemu jeziku in tako kritičnih časih, ko nam na debelo sovražniki morajo naše ljudi onkraj morja, da se tukaj ne poslužimo v večji meri prilike, da bi se naši otroci pričeli slovenske besede v slovenski šoli SND, ki jim utegne zelo koristiti v bližnji bodočnosti.

V nedeljo, 23. maja popoldne ob 3:30 priredi Slovenska šola SND svoj običajni pomladni varietni program. Zvečer bo ples, pri katerem igra orkester Johna Pecona. Vstopnina za popoldne in zvečer je samo 50c. Vljudno vabimo občinstvo, da se te prireditve udeležite.

Erasem Gorshe.

O cigankah in pijankah

Cleveland. — Bilo je 19. aprila popoldne, ko sta se peljali dve mladi ciganki na poulični pod mojo okerbo. Mlajša je bila precej čedna deklica, s črnimi očmi in črnimi lasmi, spodnje krilo plavo in veliko zlatnine okrog vratu. Ko sta odhajali, sem ju vprašal, ali bi mi povedali srečo, če se priglasim: "O, da, da, samo pridi!"

Danes pa čitam v meščanskem listu, kako znajo vedeževalci in vedeževalke izrabljati sedanjí vojni položaj v svoj prid. Seveda izrabljajo one, ki verujejo v "šloganje".

Reporter: "Vstopil sem k ciganki Dolores in se kazal, kako sem žalosten. Vprašam jo, koliko računa. Dolores: "Dva dolarja." Reporter: "Imam samo dolar in nekaj centov." Ciganka: "Daj mi dolar in obljubi, da mi prineseš še drugi dolar. Zdaj pa položi roko na čelo in imej dve želji." Reporter: "Imam brata v vojni in bi rad vedel, če je živ in na varnem, kajti mi nismo nič slišali o njem že 19 mesecev. Mati je v skrbih radi njega." Ciganka: "Povej materi, da je živ in zdrav in ni v nevarnosti, potrebuje pa sreče. Ali mi želiš srečo? Ali hočeš biti tudi ti srečen? Prinesi mi pet dolarjev, pa boš izvedel."

Reporterji so obiskali še druge napovedovalke sreče ... Dne 8. aprila je Metropolitan Opera Co. iz New Yorka v tukajšnjem Public Auditoriumu igrala opero "Carmen", katero je skomponiral Španec Bizet. Bizet je tudi srečal ciganko in si je dal tudi "šlogati". Ko je odhajal od nje, je dognal, da mu je zmanjkala ura in nekaj denarja.

Tako se prične opera "Carmen" v Seville, Španija. Vidi mo ljudski trg, cigaretno fabriko v bližini, ki jo straži vojaštvo. Don Jose, ki je na straži, je ponosen kaprol in zaročen s kmetskim dekletom, ki ga čaka. On se opoldne pogovarja s tovarniškimi delavkami. Pride Carmen ni zapoje slavno "Habenera". Pozneje popoldne je bil pretep med delavkami in Carmen je obdolžena, da je zasidila nož drugi delavki. Don Jose jo aretirajo in odpelje v zapor z drugima dvema konjenikoma. Ona mu govori ljubeznivo, naj ji da priliko, da uide. Govorila je v narečju, ki ga ostala dva dragona nista razumela. Obljubila mu je, kaj vse bo zanj storila, če ji da priliko za beg in mu še zapoje priljubljeno pesmico "Seguidilla". Ko jo dragona nista opazovala, je Joseta še poprosi-

(Dalej na 3. strani)

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 30. aprila 1923)

Domače vesti. V Chicago umrla 25-letna in tukaj rojena slovenska učiteljica Emily Čič, žena pevovodje pevke zboru Save.

Delavske vesti. V Illinois zbornici je bil sprejet zakon osemurnika za delavke.

Inozemstvo. V Lausanne, Švica, se je odprla nova konferenca za mir s Turčijo.

Sovjetska Rusija. Sovjetska vlada spet protestira, ker ni bila povabljena na lausanski konferenco.

Michael Ouil, predsednik unije transportnih delavcev (CIO), podpisuje petico s apelom na predsednika Roosevelta za odpravo rasnih diskriminacij. Dekleta so, od leve na desno: Thelma Gordon, Frieda Neugebauer in Jessie Scott.

Vesti z jugoslovanske fronte

Poročila Jugoslovanskega informacijskega centra in drugih virov

"KULTURONOSCI" RUŠIJO NAŠO KULTURO

Osišče proti šolam in knjigarnam
New York, 25. aprila (UNIO). — United Nations Information Office priobčuje naslednje vesti iz Jugoslavije:

Belgrajska in ljubljanska univerza, pravna fakulteta v Subotici in fakulteta umetnosti v Skoplju so zaprte.

Ljubljanska univerza je bila dobesedno oropana; posebno velika je škoda v tehničnem inštitutu, katerega znanstvene priprave in laboratorije so Italijani v celoti odnesli v Italijo.

Vseučilišna knjižnica v Ljubljani je izropana; mestna knjižnica in muzej v Mariboru, mestna knjižnica in teološki muzej v Celju, knjižnica samostana trapistov v Rajhenburgu, knjižnica in laboratorij v St. Vidnem liceju (Ljubljana) in 575 drugih knjižnic in inštitutov — vse je bilo oropano in uničeno.

Belgrajska univerza je deloma porušena, njene znanstvene priprave, aparati in knjižnice deloma pokradene, deloma poškodovane.

Narodna knjižnica v Belgradu je popolnoma uničena; etnografski muzej in tudi vsi drugi muzeji so oropani. Ljudske knjižnice v Belgradu in Skoplju so oplenjene in oropane.

Ljudska univerza v Belgradu — skoro 5000 kvadratnih metrov — je popolnoma porušena in razdrta.

V Srbiji, Sloveniji in ponekod tudi na Hrvaškem so šole — 200 do 300 — zasedene od vojaške oblasti. Od 20 do 30 univerzitetnih profesorjev je bilo pomorjenih. Šolskih učiteljev so postrelili in pomorili na stotine, a dijakov najmanj od 3000 do 4000. Ogromno število profesorjev, učiteljev in dijakov je bilo poslanih v koncentracijske tabornice.

(Ta strahotna vest na žalost še ne odkriva vse groze in je še veliko — vsaj v kolikor gre za Slovenijo — preveč optimistična. V Sloveniji danes ni več nobene slovenske šole niti knjižnice — op. JIC.)

RAZMERE NA HRVAŠKEM

Švicarski list "Vaterland", ki izhaja v Lucernu, objavlja dne 19. marca članek z naslovom "Današnja Hrvaška".

Vedno hrvaškega naroda ne priznava ustaške vlade. Maček je svojim pristajalcem še vedno v zlorabi in prerok; njegov upliv v kmečkem prebivalstvu je še vedno ogromen.

Vsi poskusi in vsa prizadevanja izdajalcev, da bi se pobotali z njim, so se izjalovila. Hrvaški in nemški posredovalci se zastonj trudijo, da bi ga pregovorili. Najplavnejši posredovalec, minister Lorković, je moral celo javno priznati svoj neuspeh. Le maloštevilni so oni pristajali dr. Mačka, ki so privolili v sodelovanje. Ako bi današnja vlada na Hrvaškem začela z represalijami proti kmečki stranki in njenim predstavnikom, bi se zaletela v zid iz granita.

Tudi zadnji poziv, ki ga je minister Nikšić naslovil Mačkovim pripadnikom, je ostal brezuspešen. Poskusi pridobiti si simpatije naroda so se tako popolnoma izpolnili, da je bil savor razpuščen in da so na njegovo mesto postavili državni svet, v katerem so vsi člani uradno imenovani.

Zagreb kaže sicer precej sliko mira, kljub temu je opaziti, da je v delu, v katerem je na Hrvaškem vlada, močno zastraženo, toliko je tam oddelkov ustavne policije, da ni koga, ki ne veruje v ta navidezni mir.

2. nekaj kilometrov od Zagreba, na začetku ozemlja upornikov, stoji "siva knjiga" — po besedilu njihovemu delovanju in poudarjanju neke vrste "zvestava" — molči pa o težkih represalijah, ki jih vrši hrvaška vlada.

Švicarski list zaključuje: "Med mu partnerju, je dolga vrsta "demonstracij za mir", o katerih poročajo iz nekaterih mest v južni Italiji in Siciliji.

Poročajo tudi, da je bilo v Neaplju aretiranih 19 oseb, obtoženih sabotaže proti nemškim vojaškim napravam.

AMERIŠKI RADIO O BOJIH V JUGOSLAVIJI

Naglašja velik obseg operacij na našem ozemlju

(Znani ameriški radio-komentator - pri National Broadcasting Company - Don Goddard, je v svoji oddaji, posvečeni ameriški javnosti, poročal o bojih v Jugoslaviji):

New York, 23. aprila (JIC). — V jutranji emisiji ob 7:30 je poročal radiokomentator Don Goddard naslednje o bojih v Jugoslaviji:

"V današnjih vesteh se nahaja novo poročilo iz Budimpešte, da so boji v Bosni in Srbiji "resnične vojne operacije". Najnovejša italijanska priznanja razodevajo veliki obseg gerilskih operacij. Vrhovno poveljstvo Ducejevo poročilo, da je več ko 3000 italijanskih vojakov ali pobitih ali ranjenih ali pa drugače izgubljenih v bojih z jugoslovanskimi uporniki."

mu partnerju, je dolga vrsta "demonstracij za mir", o katerih poročajo iz nekaterih mest v južni Italiji in Siciliji.

mu partnerju, je dolga vrsta "demonstracij za mir", o katerih poročajo iz nekaterih mest v južni Italiji in Siciliji.

Poročajo tudi, da je bilo v Neaplju aretiranih 19 oseb, obtoženih sabotaže proti nemškim vojaškim napravam.

AMERIŠKI RADIO O BOJIH V JUGOSLAVIJI

Naglašja velik obseg operacij na našem ozemlju

(Znani ameriški radio-komentator - pri National Broadcasting Company - Don Goddard, je v svoji oddaji, posvečeni ameriški javnosti, poročal o bojih v Jugoslaviji):

New York, 23. aprila (JIC). — V jutranji emisiji ob 7:30 je poročal radiokomentator Don Goddard naslednje o bojih v Jugoslaviji:

"V današnjih vesteh se nahaja novo poročilo iz Budimpešte, da so boji v Bosni in Srbiji "resnične vojne operacije". Najnovejša italijanska priznanja razodevajo veliki obseg gerilskih operacij. Vrhovno poveljstvo Ducejevo poročilo, da je več ko 3000 italijanskih vojakov ali pobitih ali ranjenih ali pa drugače izgubljenih v bojih z jugoslovanskimi uporniki."

Domača fronta

Boj s črnim tržiščem

Konzument je glavna oseba v boju s črnim tržiščem za meso, je poljedelski department naznanil minul teden. Ako konzument pazi na to, da ne kupuje mesa po cenah nad streho, ne bo imel oni, ki se okorišča s črnim tržiščem, razloga ostati pri tem poslu.

Mnogo razlogov je, zakaj konzument ne bi smel kupovati živeža, zlasti mesa, na črnih tržiščih.

1. To podražuje cene življenjskih potrebščin. Pregled cen mesa v mestu New Yorku je razodel cene na drobno 10 do 35 odstotkov nad dovoljeno streho.

2. Ako gre civilno prebivalstvo z legalnega tržišča, da zadosti svojim potrebam za meso, bo s tem pokvarilo vladno racionaliranje in dodatno bo dobivalo slabše meso. Velik del mesa, prodanega na črnih tržiščih v letu 1942, je bilo pokvarjenega, da je povzročilo bolezni. Po American Meat Institutu mnogo mesa, ki prihaja na črna tržišča, je iz takozvanega "cutter in canner cattle", najnižje vrste goveje živine. Da odpomore temu položaju, je poljedelski department naročil vsem klavnicam, da si preskrbijo dovoljenje za vsak kos mesa, ki ga pošiljajo prodajalcem na drobno. Nobeden prodajalec na drobno ne sme prodajati mesa iz nečistih kosov. Te uredbe so bile napravljene kot del kontrole mesa, začete od poljedelskega departmenta in urada za upravljanje cen. Pod tem programom bo vsakemu konzumentu zagotovljen pošten delež mesa po racionaliranju in produkcija mesa bo pod strogim nadzorstvom od časa, ko je živina gotova za klanje, dokler se prodaja konzumentom.

3. Črno tržišče je neka oblika "butleganja" in prinese nazaj ono vrsto "gengsterjev", ki so prevladovali za časa prohibicije. Položaj je tako resen in se mu more odopomoči le po pažnji na nečisto meso, ne le s strani vladnih oblasti, ampak tudi s strani konzumentov in v interesu vsakega konzumenta v tej državi, da pomaga odpraviti črna tržišča z živem.

Istočasno je Italija tudi zahtevala, da se vrne domov 250.000 italijanskih delavcev iz Rajha, češ da bodo doma bolj potrebni. Nacisti so navidežno pristali na to zahtevo, kajti najmanj tri tedne ni bilo nobenih novih transportov delavcev iz Italije v Rajh, dočim se oni, ki so v Nemčiji, v malih skupinah vračajo domov.

Drugi dokaz napetosti italijanskih odnosov je neuspeh velikega admirala Doenitzja v Rimu; skušal je doseči popolno sodelovanje italijanske mornarice v Sredozemskih operacijah, a najnovejša poročila trde, da ni dosegel ničesar.

Italija najbrže ni hotela izročiti svoje celokupne mornarice — važne karte, katere ni hotela izgubiti — v roke nemškemu mornarju. Posledica je sedanja reorganizacija poveljstva italijanske mornarice — izsiljena najbrže od nemške vrhovne komande.

Demonstracije za mir

Druga stvar, ki je razkačila naciste proti njihovu slabše-

Pregled novosti

Elmer Davis, direktor OWI

Novo propagandno orožje — "Evropska listina"

Hitler in Mussolini sta se pred dnevi zopet enkrat sestala. Nekdaj so taki sestanki pomenili, da so vodje osiše pripravili na napad na nekoga; sedaj pa je sestanek po vseh znakih pomenil, kaj morajo ukreniti, da jih drugi ne bi napadli. Brez dvoma sta razpravljala o vojaških načrtih, toda gotovo ne o napadalnih, temveč o obrambnih načrtih. Svojo obrambo so začeli na propagandnem polju; poskusili so pogreti staro storijo, da se Hitler bori za Evropo. Prihodnji teden bo Hitler oznanil svetu t. zv. "Evropsko listino" — ime, ki so si ga izmislili osiški propagandisti z jasnim namenom, da ga postavijo naproti "Atlantiki listini" — in vse izgleda, da bo skelical "rajstgast", da mu to oznaniti ter tako uprizori zopet eno od onih parad, ki so mu v preteklosti tako služile.

Toda kako listino je Hitler v stanju dati Evropi? Morda tako, ki bo ugajala Quislingom, Lavalom in Antoneskom, nikakor pa ne kaj takega, kar bi kdo drugi mogel prenesti. Sporočilo, ki je bilo izdano po sestanku z Mussolinijem, je reklo, da se fašisti in nacisti borijo za pravdo narodov do svobodnega razvoja in do sodelovanja. Težko opravilo bo za njih dokazati to onim narodom, katere je Hitler pregazil — onim deseterim zasledenim evropskim deželam, kjer imajo nemški platon vsak dan dosti opravila s streljanjem domoljubov, kjer so patrioti vsak dan tepteni do smrti v koncentracijskih taboriščih, kjer morajo in žene vsak dan posiljati gredo kot sužnji na delo v Nemčiji. Evropa dobro razume, kaj pomeni svobodni razvoj in sodelovanje, ako Hitler govori o tem.

"Brezpogojna podaja" — je odgovor na mirovne ponudbe

Nevtralna evropska dežela je bila prva, ki je začela govoriti o miru. Grof Franc Gomez Jordana, španski minister zunanjih zadev, je dejal, da bi Španija želela pomagati pri vzpostavitvi mira in da bi morda druge nevtralne države in Vatikani bili pripravljeni sodelovati pri reorganizaciji sveta. Ako je grof Jordana to rekel, je verjetno, da so bili samo španski interesi, ki so ga k temu navedli. Od pretekega novembra dalje vodi on, kakor Portugalska, politiko nevtralnosti in s tem se zelo razlikuje od prejšnje politike španske vlade. Španija je nevtralna, toda nevtralna v strateško važni poziciji, na katere severni mejli se nahaja ena nemška armada: njen položaj je težak in bi lahko postal še težji, ako zavezniške čete napravijo invazijo v Evropo. Ni čuda, da bi Španci želeli, da streljanje neha čim prej, predno Hitler odloči, da potrebuje njihovo deželo, kakor je nekdanji potreboval Dansko in Norveško.

Toda mir v tem času bi pomenil pustiti nemško silo nezlozljeno, če tudi precej oslabiljeno; in vse izkušnje dokazuje, da niti Španci ne bi bili sigurni tako dolgo, dokler ta sila ostane. Na vsak način ni ta španska sugestija naša nobena odziva v glavnih mestih zaveznikov. Državni tajnik Hull je takoj izjavil, da je brezpogojna podaja edina in odločna politika tudi ostalih Zedinjenih narodov. V kongresu močje najrazličnejših političnih mišljenj sploh ne jemljejo španskih ponudb resno. V Londonu so priznali španski ponudbi samo zunanji značaj — kot nečemu, kar odgovarja španskim interesom in ne osiščim; toda tudi tu se poudarjalo, da je edina politika zaveznikov: brezpogojna podaja.

V bližnjih mesecih bomo sigurno imeli še mnogo več takih mirovnih poskusov — nekatere s strani zares zaskrbljenih nevtralecev, druge pa inspirirane s strani osiše. Toda Evropa je prepolna razbitih narodov, da bi se moglo misliti na mir s Hitlerjem. Ako sta predsednik Roosevelt in Churchill v Casablanci zahtevala brezpogojno podajo, sta to storila, ker je izkušnja dokazala, če imate posla z ljudmi, kakor Hitler in Mussolini in japonski vojaški poveljniki, je brezpogojna podaja edina politika, ki je umestna.

Slovenska Narodna Pošporna Jednota

2657-59 So. Lawndale Ave. Chicago, Illinois

GLAVNI ODBOR

IZVODNI ODBOR

Podpredsedniki

Distributni podpredsedniki

Gospodarski odbor

Porotni odbor

Nadzorni odbor

Glavni sodniki

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

formi, žensko sta prav lepo prišla in položila v avtomobil: Prav nič nista zapela: "Ta baba je pijana, popeljeva jo domov". Peljala sta jo pa le. Tretji dan je bila zopet pijana na drugi poulični in policija jo je ponovno peljala — domov!

Pravijo, da ni lepo pisati o pijanosti. Res ne moreš lepo pisati o njih, kajti so grdi ko sto vragev in nihče jih ne mara videti. Smilijo se le onim, ki jih ne vidiš.

Današnji listi poročajo, da se je policija spravila nad vedežvalke, da jim povedo resno v "šepkamri". To pa radi tega, ker nimajo dovoljenja za pripovedovanje sreče. Torej z licenco že smeš pripovedovati ljudem, kakršna sreča jih čaka. In ker sem jaz zadnjič povedal, da za Amerikance ni sreče v Rusiji, mi nekateri nečejo verjeti, ker nimam licence za "šloganje". Well, jaz grem spat ...

Frank Barbič.

Glas iz Kansasa

Arma, Kansas. — Kar sem prej zamudila, bom skušala pa sedaj nadomestiti, da mi je roka bolj okorna za pisanje od lopate, moške in grabel. Obdelala in posejala sem namreč "victory garden" v panju, da nam res prinese zmago v čim krajšem času.

Ampak obdelovanje vrta ni nič novega zame, kajti obdelujem ga že leta in leta in sem mu vajena kot berač mraza. Saj pregovor pravi, da brez dela ni jela in kdor ne dela, naj tudi ne je. Zraven vrta obdelujem tudi gredico za rože. Te mi dajo vsaj malo veselja, ko cvetejo, saj drugega veselja itak nimam, žalosti pa dosti.

V zadnjem dopisu v Prosveti sem navedla naslov sina, ki je pri vojakih. Ali žal so ga premestili iz Glendela v Muroc, Cal., še predno je tisti dopis zagledal beli dan. V prvem pismu nato me je malo pokaral (za šalo), zakaj sem to storila. Piše, da je bil potem tako zaposlen z odgovori, da valed tega ni mnil tako dolgo pisal. Pravi, da je prejel pisma in čestitke od vseh strani in iz raznih držav k njegovemu izoliranju in uspehu. Vsem se prav lepo zahvaljuje, kakor se zahvaljujem tudi jaz, njegova mati. Premestili so ga že ne vem kolikokrat. Ravno sedaj mi zopet piše, da bo premeščen, toda ne ve kam. Ali pisma vseeno prejema, sicer malo kasneje.

Veseli me, da se Anna Gorenc zopet oglašja, ker rada čitam njene dopise. Saj piše stvarno in na mestu. V dopisu z dne 13. aprila piše, da se je ponesrečila njena hčerka. Ko je šla preko ceste v tovarno, jo je zadel avto, drugi dan pa na istem mestu neko drugo delavko. Nesreča res nikdar ne počiva.

Tudi mene je zadela slična nesreča 8. septembra 1942 ob šestih popoldne samo en blok od moje

Sedaj si pišemo v angleščini in se precej dobro razumemo; oni razumejo mene, jaz pa nje. Dokler je bil mlajši sin doma, je on pisal drugim; ker je pa tudi on od doma že dve leti in pol, sem sama pričela pisati v angleščini. Seveda, prvo in drugo pismo je bilo težko zame, ker se govoriti ne znam dobro; ali sedaj gre že dobro s pisanjem, dasi večkrat pogledam v besednjak, da pravilno zapisem. In tako mi na vse odgovarjajo in tudi jaz čitam njih pisma brez težave. Tako sem se jaz morala na stara leta naučiti pisanja v tujem jeziku. Pa saj pregovor pravi, da človek ni nikdar prestar za učenje in če se zavzame, se tudi nauči. In to je resnica. Seveda je vsaka sola težka, in to posebno za nas, ki smo že prekoračili Kristusova leta.

Frances Sinkovec, 434.

Ruski kvilang v spremstvu vojaške straže na poti v ječo.

MEJAŠI

Povest iz davnih dni

Napisala
Ilka Waštetova

(Se nadaljuje.)

In Držimir je pripovedoval... Jahali so po cesti ob Soči navzgor. Psa sta vso pot tekla za svezima kolotečinama. Onkraj "Blata" sta zavila s ceste globoko v gozd — bržkone so se Pesjani izognili tu četam, ki so se vračale — iz goda so držale kolotečine, in poleg njih stopinje starih možkih, zopet na cesti. Sled je bila tu skoraj popolnoma zabrisana, najbrže od vračajočih se bojevnikov. Vendar psa nista izgubila sledi, temveč sta tekla neprestano dalje.

Pri Kobaridu so zavili na cesto, ki drži proti Forojulskemu. Tam jim je povedal seljak, da so kmalu po južini peljali štirje možje po cesti pokriti voz.

"Jahali smo dalje do Nadiže," je pripovedoval Držimir, "in še nekaj časa ob Nadiži, dokler nismo ušli od ovinkom, blizu zidanege sela gruče ljudi. Sodili smo, da so Forojulci, ki danes stražijo cesto. Ustavili smo se. Klicali smo pse. Ali vrnil se je samo eden. Drugi ni hotel slušati: Tekel je s povešeno glavo dalje po cesti. Klicali smo ga, ali že je bil za ovinkom. Še dokaj časa smo ga čakali, da se morda vrne sam. Pa ni ga bilo. Morali smo se vrniti. Trije možje sami nismo mogli udreti na Forojulsko."

Držimir je končal poročilo. Tiho in sočutno so zrl vsi na Trudopolka, ki si je z roko zakrival obraz.

"Izgubljeni!" je zaškril med zobmi Vojnomir.

"Za njima!" skoči zdaj Olomir na noge.

Trudopolk se zgane in Dobromila iznova zahteti in se oklene Olomirovih nog. Ihtenje in mrmranje se je čulo po veži.

Olomir se je poizkušal oprostiti materinih rok.

"Sami ne opravimo ničesar," se oglasi starejšina Radoslav z odločnim glasom. "Gotovo je vsa Forojulka na nogah. Potolkli bi nas. Premalo nas je."

"Pa grem sam za njima!" zakriči Olomir.

"Ne hodi!" ga miri Radoslav. "Primejo te in te ubijejo."

"Ne... hodi!" se mukoma-trga glas iz Trudopolkovega grla.

"Poslali bi oglednike za devčkama," nasvetuje starejšina Radoslav. "Medtem zberemo vojsko. Karantanci nam pomagajo. In ko izvedemo, kje sta devčki, udarimo za njima."

"Prav govoriš," mu pritrdi nekaj mož. Tudi vojvoda prikima.

"Dobro. Torej pošlji mene za oglednika, ujec," pravi Olomir. "Moram za devčkama, moram. Ujec, če kdo najde njiju bivališče — ga najdem jaz. Po bližnjicah bom tekla čez hribe na forojulsko cesto. Ako ju ne dobim v Forumljuu, poiščem tam vsaj za pot, ki so jo ubrali razbojniki."

Trudopolk je nemo odkimal.

"Ujec!" ga je pregovarjal Olomir, dovoli, naj grem! Noben oglednik ne bo tako oprezen kakor jaz. Od istrskih krčevnikov sem se naučil jezika, ki ga govorijo tam doli. Če bo treba, pojdem do Trsta za Targitijem. Nastavim mu nož na vrat, da mi pove, kje sta devčki. Glej, vsak trenutek je dragocen. Morda so se morali kje ustaviti, in jim še prestrizem pot. Ujec, ne huduj se — jaz grem."

Trudopolk je dvignil glavo in dejal z glasom, v katerem je zamrlo vse upanje:

"Pa pojdi. A bodi oprezen. Bogovi s teboj!"

In podal mu je roko.

"Bogovi s teboj!"

"Svetovid naj te čuval!"

"Da se nam zdrav vrne!"

Tako so klicali Olomiru od vseh strani in oni, ki so stali blizu njega, so mu stiskali roke. On pa se jim je iztrgal in je skočil po hodniku v svojo stanico.

Odložil je bojno opravo, oblekel vsakdanjo obleko iz sivga platna in rjavega usnja, zaklenil za pas dolgo bodalo v usnjatem tulcu in skril pod kratko haljico bojno sekuro in vrečico zlatov. Naposled se je ogrnil z velikim temnim plaščem in stopil na hodnik. Že se je obrnil proti veži, pa premislil se je, ker se je bal, da bi ga v veži mati ne zadrževala. Stopil je v učevo izbo, odprl tam ozka vrata in odšel po strmih stopnicah, ki so držale na okope.

Stražarja sta mu zaklicala zadnji pozdrav, zapiraje za njim težka hrastova vrata. Mračilo se je že, ko je stekel po griču navzdol, čez most in po dolini do Soče.

Prav blizu broda stopi iz grmovja deček — Radoš.

"S teboj pojdem, Olomir!"

"Radoš! Takoj se vrneš domov!"

"Ne, s teboj pojdem po Vedrano."

Jok je pretresal dečku glas.

"Le v napotje mi boš. In mati bi umrla od žalosti. Zaradi nje moraš ostati doma. Ti ji boš zdaj edina tolažba in veselje. Čuvaj jo, da se ne bo žalostila preveč! Tako nam vsem pomagaš najbolj. A kaj mi ponujaš tu?"

"V tvojo lovsko torbo sem hitro naložil nekaj jedi za na pot, takčas, ko si se poslavljaj v veži."

"Dobro si storil. Daj sem. Na jed res nisem mislil. Tako — zdaj pa se urno vrni, da te ne pogreše, in mater pozdravi."

Dečku so se ujile solze po licih. Vendar je slusal starejšega brata in stekel po poti proti gradišču. Olomira pa je brodar prepeljal čez Sočo.

VI

Na večer tistega dne je scudachis Argait razpostavil straže po obzidju svojega sela. Tedaj priženo predenj tujega mladeniča, vsega pavaljanega v cestnem blatu in krvavega po glavi in po obleki.

"Kdo si?" ga je vprašal Argait in ga ostro premieril od nog do glave.

Mladenič je odpiral usta in grgal nerazločne besede.

"Dajte mu kozarec vode!" zapove Argait hlapcem, "ti pa sedi!"

Tujec je sedel na kamnito stopnico in v dolgih požirkih izpil vodo, ki so mu jo prinesli v vrču.

"Jaz sem sin trgovca Targitija..." je povedal potem s tihim glasom in si obrisal z rokavom kri, ki mu je curljala preko čela in po obrazu.

"Targitijev sin?" se je začudil scudachis, vzel hlapcu iz rok plamenico in posvetil tujcu v lice. "Pa si menda res," je dostavil, "ali kdo te je napravil takega in kje je tvoj oče?"

"Mrtev."

"Mrtev? Pripoveduj, kako se je to zgodilo. Ali nista šla na tolminsko gradišče?"

"Šla sva. Prenočevala sva v koči pod gradiščem. Ponoči prideta za nama dva Obra in pregovorita očeta, da smo zjutraj izstavili iz gradišča vojvodovo hčer in še drugo lepo mladenko. Obrata sta ju hotela prodati v Ogleju ali Trstu, ali pa ju odgnati s seboj v Panonijo, da ju prodasta kakanu."

"In Targitij je privolil?"

"Gospod, Obrata sta mu obljubila vrečico zlatih solidov!"

(Dalje prihodnjik.)

Sosedje in druge novele

Ant. P. Čehov

Poslovenil Fran Pogačnik

BABJE CARSTVO

ZNAMENITI LJUDJE

(Nadaljevanje.)

VI.

Poslednji čas se je vedla Olga Ivanovna skrajno neprevidno. Vsako jutro je vstajala v najneznosnejšem razpoloženju in z mislijo, da Rjabovskega več ne ljubi in da je, hvala bogu, že vse končano. Pri kavi pa si je predstavljala, da ji je Rjabovskij ugrabil moža in da je sedaj brez moža in brez Rjabovskega.

Nato se je spomnila govorice svojih znancev, da pripravljajo Rjabovskij za razstavo nekaj izredno čudovitega, zmes pejsa in žanra, po načinu Poljenova, nad čimer so se vsi, ki so bili v njegovi delavnici, navduševali. Steer pa je ustvaril to, je mislila, pod njenim vplivom, sploh je pod njenim vplivom zelo napredoval. Njeno vplivanje

Slika kaže italijanske vojne ujetnike, ki so jih Rusi ujeli na centralni fronti.

se je Olga Ivanovna oblekla in se v silnem ginjenju peljala v delavnico k Rjabovskemu. Našla ga je veselega in res zadržljivega nad prekrasno sliko. Poskakoval je po sobi, uganjal burke in na resna vprašanja šalivo odgovarjal. Olga Ivanovna je bila na sliko ljubosumna in jo je čutila, vendar jo je iz vlijudnosti kakih pet minut molče opazovala, vzdihnila kakor pred svetinjo in tiho izrekla:

"Da, nisi še ustvaril česa sličnega! Veš, to je strašno!"

Potem ga je jela prositi, naj jo ljubi, naj je ne zavrže, naj ima usmiljenje z ubogo nesrečnico. Plakala je, poljubljala mu roke, zahtevala, naj ji prisega ljubezen in dokazovala, da se brez njenega dobrega vpliva izgubi s poti in pogubi. Ko mu je pokvarila dobro razpoloženje in čutila sama sebe ponižano, se je odpeljala k življenju ali k znani igralki, da si preskrbi vstopnico.

Ako ga ni našla v delavnici, mu je pustila pismo, v katerem ga je zaklinjala, da se brezopojno zastruji, ako je danes ne poseti. On je bil v strahu, prihajal k njej in tam oboedoval. Brez ozira na prisotnost moža ji je očital nespodobnost in ona mu je vračala ljubo za milo. Čutila sta, da sta navezana drug na drugega, da sta si despoti in sovražnika, čutila sta se in v svoji zlobi nista opazila, da sta oba nedostojna in da to razume celo ostrizeni Korosteljev. Po obedu se je Rjabovskij žuril, da se poslovil.

"Kam greš?" ga je vprašala Olga Ivanovna v predsobi in ga sovražno gledala.

Nagubančil je čelo, pomežiknil in imenoval katerokoli občeznano damo; videlo se je, da se posmehuje njeni ljubosumnosti in jo hoče dražiti. Ona je odšla v spalnico in legla v posteljo, iz ljubosumnosti, srda, sramu in čustva ponižanja je grizla blazino in glasno jokala. Dimov je ostavil Korosteljeva v sprejemnici, šel v spalnico ter zmeden in raztresen tiho dejal:

"Ne jokaj tako glasno, draga moja! O tem morava molčati... Ne smeva kazati drugim... Veš, kar se je zgodilo, se ne da več popraviti!"

Ne vedoč, kako umiriti neznosno ljubosumnost, od katere so jo že bolela senca in misleč, da je stvar še možno popraviti, se je umila, napudrala zaplakani

obraz in hitela k znani dami. Ker ni našla Rjabovskega pri njej, je bežala k drugi, tretji... Začetkoma jo je bilo sram tega pota, nato pa se je privadila in dogajalo se je, da je en sam večer obletela vse znanke, da bi našla Rjabovskega, in vse so to razumele.

Nekoč je dejala Rjabovskemu vpričo moža:

"Ta človek me duši s svojo velikodušnostjo!"

Ta fraza ji je tako ugajala, da je, kadar je srečavala umetnike, ki so vedeli za njen roman z Rjabovskim, z energično kretnjo vzklila: "Ta človek me duši s svojo velikodušnostjo!"

Življenje je teklo kakor lani. Ob sredah so bile večerne zabave. Igralec je deklamiral, umetniki slikali, violončelist igral, pevec pel in ob pol dvanajstih so se redno odpirala vrata iz obednice, in Dimov je, smehljajoč se, govoril:

"Izvolite, gospoda, mal prigrizek!"

Kakor poprej je Olga Ivanovna iskala velikih ljudi, našla, se jih naveličala in dalje iskala. Poprej, se je vračala domov vsak dan pozno ponoči, toda Dimov ni spal, kakor lani, temveč sedel v svojem kabinetu in delal. Spat je legal ob treh, vstajal ob osmih.

Ko se je ona nekoč zvečer odpravljala v gledališče in stala pred zrcalom, je vstopil Dimov v fraku in beli ovrtnici. Krotko se je smehljaj in kakor prej zrl šeni radostno naravnost v oči. Njegov obraz je sijal.

"Pravkar sem zagovarjal svojo disertacijo," je rekel, sedel in si gladil kolena.

"Z dobrim uspehom?" je vprašala Olga Ivanovna.

"Da," se je zasmejal in iztegnil vrat, da bi videl v zrcalu obraz žene, ki mu je kazala še nadalje hrbet in popravljala frizuro. "Da!" je ponovil. "Veš, zelo močno je, da me predlagajo za privatnega docenta o splošni patologiji. Vse diši po tem."

Na njegovem blaženem, žarečem obrazu je bilo čitati, da bi oprostil Olgi Ivanovni vse, ako bi delila z njim njegovo radost in zmagoslavje, odpustil bi ji sedanje in bodoče, pozabil bi vse, toda ona ni razumela, kaj pomeni privatna decentura in splošna patologija, vrhu tega se je bala, da ne zamudi gledališča in je molčala.

On je posedel par minut, se v zadregi nasmehnil in odšel.

VII.

Bil je nemiren dan. Dimova je silno bolela glava. Zjutraj ni pil čaja, ni šel v bolnico in je ves čas ležal v svojem kabinetu na turškem divanu. Olga Ivanovna se je, kakor ponavadi, ob eni odpravila k Rjabovskemu, da bi mu pokazala svojo študijo "nature morte" in ga vprašala, zakaj ga večerj ni bilo pri njej. Študije ni posebno cenila in jo je naslikala le kot pretvezo, da bi mogla obiskati umetnika.

Vstopila je, ne da bi pozvonila, in ko je v predsobi snemala galoše, je zaslišala, kakor da je v delavnici nekaj tiho steklo, kakor da je zakumela ženska obleka; ko se je požurila, pogledala v delavnico, je videla le košček rjavega krila, ki se je za hip pokazal in potem izginil za veliko sliko, zastrto s stojalom vred do tal s črno kaliko zaveso. Brez-

dvomno se je tu skrila ženska. Kolikokrat je našla Olga Ivanovna sama skrivališče za to sliko! Rjabovskij, na videz v zadregi, je razprostrl proti njej obe roki in po silni se smejoč rekel:

"A-a-a! Drago mi je, da vas tu vidim! Kaj poveste dobrega?"

Oči Olge Ivanovne so se zalile

z solzami. Bilo jo je sram grenko in za ves svet bi ne rala govoriti v navzočnosti ženske, nasprotnice, lažnjaki je sedaj stala za sliko in prejkone škodoželjno hohotala.

"Prinesla sem vam študijo rekla plaho, s tenkim glasom ustne so ji vzdrhtele: "Nature morte".

"A-a-a! Študijoj!"

Umetnik je vzel študijo v in ogledujoč jo nekako mehno stopil v drugo sobo.

Olga Ivanovna je šla pok za njim.

"Nature morte", je zal in pristavil nekaj besed, rimale z "morte".

(Dalje prihodnjik.)

Najzanesljivejša dnevno larske vesti so v dnevniku "sveti." Ali jih čitate vsak

Razni mali oglasi

Delo dobe možki

MOŠKI dobe delo v "Power" nujna industrija. Stalno Oglasite se po 9. uri AM. TAINER CORP. OF AMERICA East Water Street.

DELA VCI za delo na prosti roki. Delo, minimalna plača 10 uro za prvih osem ur. "Cas in" delo čez osem ur. Stalno delo Union postaji. Employment Union Station, 516 West Jackson.

POTREBUJEMO MOŠKE za siranje. Nujno delo za Dobra plača. Ugodna prihodnjo hitro izboljšanje. BROLITE 363 East Ohio St.

MOŠKI nad vojaško starostjo brez skušnje dobe stalno Apex Paper Company, 2318 Western ave.

Delo za ženske

ŽENSKO, izučene izdelovanje pirnatih škaflet. Tudi neizkušene dobe stalno delo, dobra plača urno tedensko delo. "Cas in" za delo čez osem uro. Apex Box Co., 2318 South Western

OPERATORICE, v tovarni opravne, skušene na pogonske valne stroje. Stalno delo. 23 Franklin.

DELA VCI v pralnici — "dab" vkladanje in zvižanje, tudi skušnje se sprejmejo. Howard dry, 7379 Rogers. Sheldrake

SKUŠENE OPERATORICE na gonske šivalne stroje. Stalno 23 North Franklin St.

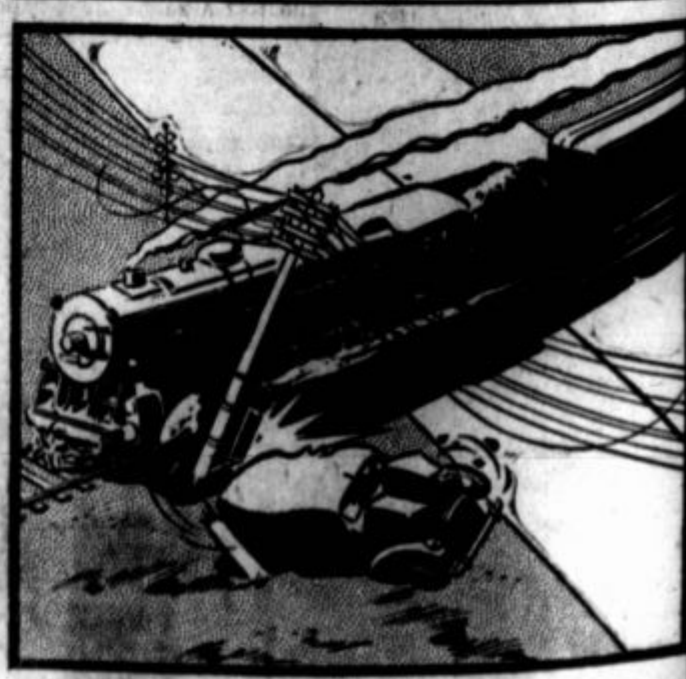
DEKLETA ZA TOVARNIŠKO delo "buffing" in "polishing" odelov varni na severni strani. Se ne skušene, morajo biti pri volji uskl. Stalno delo, izvrstna transport "L" station in en blok prof. Chicago poučena do vrat. Oglasite se na West Chicago Avenue.

ŽENSKO ZA ČIŠČENJE PISARNIŠKIH URADO

18 do 48 let stare, za delo ure zvečer do 2:30 A.M. 48 delo, 53c na uro. "Cas in" za nadurno delo. Čedno do stanje.

EMPLOYMENT OFFICE Union Station, 516 West Jackson

Look! Listen! Live!

An average of 435 passenger trains are delayed a total of 200 hours each month by grade crossing accidents. Illustrated here is a typical case which helps build those monthly totals.

The truck was struck by a passenger train at a crossing protected by flashing light signals, which were functioning. The truck was thrown clear of the tracks, striking and breaking a telegraph pole and an electric power control box. Although the truck driver had defective hearing, he was familiar with the crossing.

The engine was damaged and it was necessary to cut out one Pullman car due to flat wheels.

The National Safety Council is conducting a special campaign to stop these accidents, which every day delay 38 trains a total of 200 hours—a big blow to the nation's war transportation effort.

Driver carelessness is the cause of almost all these accidents, according to the Council. To help win the war—to save yourself and others needless suffering—the Council asks you to be sure the track is clear before starting to cross.